

Vljudno vas vabimo na otvoritev fotografske razstave Franca Pinne, ki bo v četrtek, 22. septembra 2005, ob 20. uri.

You are cordially invited to attend the photography exhibition by Franco Pinna. The exhibition opening will take place on Thursday, 22 September 2005 at 8 p.m.

Razstavo sta pripravila Inštitut za znanstveno preučevanje fotoreporterstva / Arhiv Franca Pinne, Rim (Istituto di Studi Scientifici sul Fotogiornalismo / Archivio Franco Pinna, Roma) in Emzin, Zavod za kreativno produkcijo.

The exhibition has been organized by the Institute for Scientific Research of Photojournalism / the Archive of Franco Pinna from Rome and Emzin, Institute of Creative Production.

Posebna zahvala za pomoč pri izvedbi razstave: Mestna občina Ljubljana, Oddelek za kulturo in raziskovalno dejavnost, Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji (Istituto Italiano di Cultura in Slovenia).

Special thanks for the realization of the exhibition: The City of Ljubljana, Department of Culture and Research, The Ministry of Culture of the Republic of Slovenia and The Italian Institute for Culture in Slovenia.

Galerija Avla NLB, Trg republike 2, Ljubljana
22. september – 18. november 2005

Franco Pinna Fotografije 1952–1968

Fotografska razstava

produkcija: Emzin, Zavod za kreativno produkcijo, tisk: Tiskarna Hren

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana
Galerija Avla NLB, Trg republike 2, 1520 Ljubljana
<http://www.nlb.si/galerija>
koordinacija izvedbe razstav: Miranda Južnič, telefon: (01) 476 50 44

Galerija Avla NLB

Franco Pinna

Franco Pinna se je rodil leta 1925 na La Maddaleni, otoku severno od Sardinije, vendar se je z družino že pri desetih letih preselil v Rim. Kot poklicni fotograf je začel delati na začetku 50. let, v času razcveta neorealizma, in sicer kot svobodni fotoreporter za glavne časopise komunistične usmeritve,

kot so *Paese Sera*, *Noi donne* in predvsem *Vie Nuove*. Leta 1952 je v Lucaniji spremljal najvidnejšega italijanskega etnografa Ernesta De Martina na do takrat najpomembnejši raziskovalni odpravi na jug Italije; tovrstno izkušnjo je ponovil leta 1956 in takrat so nastale nekatere najpomembnejše

mojstrovine neorealistične fotografije, odsevi dežele, ljudstva in kulture, ki so bili zaradi razvoja sodobne družbe že obsojeni na gotovo izginotje. Toda vir zanimanja in družbenega angažmaja Pinne ni bil le jug. Leta 1956, tokrat z drugim antropologom, Francom Cagnetto, je obiskal najbolj

degradirana predmestna naselja Rima ter podal osupljivo podobo bede ter razkril umazano in prikrito plat mesta, ki se je lahkomi selno navduševalo nad vse večjo gospodarsko blaginjo. Dva fotoalbuma (*La Sila*, 1959, in *Sardinija, kamena civilizacija*, 1961) zaznamujeta konec Pinnovega "etnografskega"

obdobja. V tistem času je Pinna že postal "uradni" fotograf Federica Fellinija, čigar delo je dokumentiral pri osmih filmih, od *Giulietta in duhovi* (1964) do *Fellinijev Casanova* (1977), predvsem pa je bil glavni fotoreporter tednika *L'Espresso*. Sodelovanje je trajalo do konca njegovega življenja, občasno pa

ga je v prvih letih dopolnjeval z delom za revije, kot sta *Il Mondo* in *Panorama*, pri kateri je bil stalni sodelavec. Umrł je leta 1978 v Rimu.

1.

2.

Na naslovni strani (izreza):

- Emilijski Apenini*, 1952
- Macomer*, Macomer, 1961

Na zadnji strani (izreza):

- Predmestno naselje Parioli*, Rim, 1956
- Trg 1. maja*, Stigliano, 1952

Cilj: človek (fotografije 1952–1968)

"Moj življenjepis: 25 let fotoreporterstva ..." Ta misel, ki jo je zapisal malo pred smrtjo, zaobjema ves smisel dela Franca Pinne. Zavest o poslanstvu očividca ga je ves čas poklicne kariere spremljala tako strastno, da je postala pravi konflikt, ki je izviral iz odpora do sveta množičnih medijev, ki skrivnostno osvobojen kakršnega koli etičnega načela manipulira in izkrivlja krhko objektivnost fotografske podobe. In s tem konfliktom se je Pinna moral naučiti sobivati v petindvajsetih letih ukvarjanja z novinarsko fotografijo, ki se ji ni nikoli odrekel in katere moralnim in državljskim odgovornostim se ni nikoli skušal izogniti. Vse od začetkov leta 1952, ko je na vespi obiskoval proteste proti Natu in se potem istega leta podal v opustošeno, a obenem s skrivnostnimi čari obdarjeno krajino najbolj nerazvitih predelov juga Italije kot pomočnik takrat najpomembnejšega italijanskega etnografa Ernesta De Martina v ekipi največje etnografske odprave, kar jih je bilo do takrat izpeljanih v Italiji. Prav on, mladi fotograf, in ne akademik De Martino je bil tisti, ki se je zavedel izjemnih možnosti fotografskega medija kot temeljnega pripomočka pri demo-etno-antropoloških raziskavah. In štiri leta kasneje je bil spet Pinna tisti, ki je na fotoreporterskih modelih popularnega tiska zasnoval, ravno tako v Lucaniji, uporabnost sekvenčnega fotografiranja za dokumentiranje posebej kompleksnih dogodkov, kot je pogrebno žalovanje ali plesno obredje.

A tudi zunaj okvirov znanstvenega dokumentiranja – ki pa Pinne med drugim ni nikoli omejevalo – surove podobe opustošenega poveljnega družbenega pejzaža, od rimskih predmestnih naselij prek položaja žensk na jugu Italije do družabnih kronik, ki jih je delal za revijo *L'Espresso* in ki jih moramo danes imeti za najvišji izraz neorealistične vizualne kulture, očitno kažejo, da je bil za Franca Pinno človek in njegov življenjski prostor edina neizogibna tema. Malo ali nič ga ni zanimala akademska, formalistična fotografija, če je ločena od bistvene komponente, komunikacije. Franco Pinna je svoj objektiv vedno usmeril proti človeku, predvsem zato, da bi dokumentiral eksistencialno ali socialno stisko, da bi v njej našel mogočo odrešitev. Zanj fotografija ni mogla in ni smela biti samo kontemplacija, estetska sugestija, temveč prek časopisov, razstav in knjig aktiven dejavnik civilne družbe. In ko se je leta 1961 vrnil na rodno Sardinijo, da bi naredil

Claudio Domini, kustos razstave "Franco Pinna, Fotografije 1952–1968" in predsednik Inštituta za znanstveno preučevanje fotoreporterstva / Arhiv Franca Pinne

obsežno fotoreportažo za fotoalbum *Sardinija, kamena civilizacija*, se je neizbežno čutil blizu pastirjem iz Orgosola, včasih prisiljenim v razbojništvo, za katere je takratna konzervativna italijanska družba predlagala množično deportacijo in jih označila za nacionalno sramoto, ter jih predstavil take, kot so bili, brez kakršnega koli moraliziranja ali pomilovanja, kot preproste ljudi v toku zgodovine.

Celo v fantazmagoričnih in sanjskih scenah Federica Fellinija, ki jih je Pinna sistematično obiskoval od leta 1964 dalje in je nato obveljal za najljubšega fotografa režiserja iz Riminija, se zdi, da išče prej "like" in "zgodbe", kot pa si prizadeva narediti solidne scenske fotografije za prodajo popularnemu tisku. In prav Fellini, ki se je prvi poklonil "Franchinu" (kot ga je klical) dan po njegovi nenadni smrti zaradi možganske kapi aprila 1978, je podal najbolj resnično in obenem poetično podobo Pinne: "Vedno mi je zbujala zanimanje in me tudi zabavala trmasta natančnost, s katero Franco Pinna na nek način ruši splošno predstavo o fotografu kot vedno nemirnem, vsiljivem človeku, ki vseprek naključno strelja z bliskavico, izdelek pa je nato bolj ali manj posrečen. Pinna ni tak, on srka stvari z zatopljeno počasnostjo misleca, celo njegova pozornost do tistega, kar mora ujeti v objektiv, ni nikoli ekstrovertirana, pohlepna, ampak bolj spominja na nekakšno notranjo koncentracijo, ki se ne zmeni za noben zunanji impulz, niti za to, kar želi fotografirati. Ko je kot fotograf spremljal moje filme, sem vedno imel občutek, da sem jaz že prišel do konca snemanja, medtem ko je on fotografiral šele prve prizore. Kot da bi si *augusto*, vedno trpinčeni in zmedeni capasti klovn v cirkusu, zadal nalogo, da posname fotografijo: ves namrščen in zamišljen se pripravlja tako skrbno in počasi, da te že spravlja v obup, in človek že pričakuje, da fotografija seveda ne bo uspela, ker bo iz aparata nenadoma brizgnila voda ali bo bliskavico razneslo ali pa se bodo v zadnjem trenutku ugasnile luči, *augusto* pa bo ostal sam in v temi blodil po praznem cirkusu. Vendar je rezultat presenetljiv. In potem se zaveš, da je Pinna z nekakšnim instinktom, naravnim darom uspel ujeti pravi trenutek, idealno svetlobo, resnične emocije. Skratka, ko ga pustiš samega, se *augusto* ne šali." **Claudio Domini**

3.

4.